

Aan het college van Burgemeester en Wethouders
van de gemeente Maassluis

Postbus 55
3140 AB Maassluis

cc Gemeenteraad Maassluis

T 010 – 5919243
E info@adviesraadsamenlevingszakenmaassluis.nl
I www.adviesraadsamenlevingszakenmaassluis.nl

uw kenmerk

Datum 4-3-2015

ons kenmerk Febr 15 2

bijlage(n) 0

onderwerp Advies inzake “Beleidsregels Participatiewet

Geacht college van Burgemeester en Wethouders,

Bij besluit van 27 januari 2015 heeft U de “Beleidsregels Participatiewet” vastgesteld. Tevens heeft u daarbij besloten deze voor te leggen aan de Adviesraad Samenlevingszaken, waarbij U wijst op de mogelijkheid dat mocht het advies van de Adviesraad Samenlevingszaken leiden tot een gewenste wijziging van de beleidsregels dat deze dan worden aangepast en opnieuw vastgesteld.

Gaarne maakt de Adviesraad Samenlevingszaken gebruik van de mogelijkheid om enkele punten ten aanzien van deze beleidsregels onder uw aandacht te brengen.

De hoofdlijn van ons advies is om de beleidsregels zo vorm te geven dat hulp verstrekt kan worden aan de gezinnen met de grootste problemen. Onze opmerkingen zijn voor een gedeelte gebaseerd op de minima-effectenrapportage van oktober/november vorig jaar waar uit blijkt bij welke gezinstypes met lage inkomens de meeste armoede voorkomt en waar minder.

1. Wij adviseren U om de individuele inkomenstoelage (zie artikel 7) meer ten goede te laten komen aan de drie huishoudtypen met kinderen die grote tekorten hebben, als ze van een uitkering moeten leven: echtparen met oudere kinderen, echtparen met jongere kinderen en eenoudergezinnen met oudere kinderen.

Deze gezinnen zijn genoodzaakt de uitkering te gebruiken voor de dagelijkse uitgaven en hebben geen ruimte om spullen te vervangen. Ouderen daarentegen met een minimuminkomen houden ook zonder langdurigheidstoelage of individuele inkomenstoelage maandelijks nog wat over, zo blijkt uit de minima-effectenrapportage. Zij hebben dus wel ruimte voor reservering voor vervangingen.

Dit zou vorm kunnen worden gegeven door aan de drie genoemde huishoudtypen een apart tarief met een hogere individuele inkomenstoelage te bieden. Ouderen zouden in het licht van de geboden cijfers niet voor de individuele inkomenstoelage in aanmerking hoeven te komen. Ook zouden zij niet voor een bijdrage in de premie voor een aanvullende ziektekostenverzekering in aanmerking hoeven komen. Op ouderen die geen volledige AOW genieten (bijvoorbeeld wanneer ze door verblijf in het buitenland niet voldoende opbouw hebben) zouden wel de standaardfaciliteiten van individuele inkomenstoelage en aanvullende ziektekostenverzekering van toepassing moeten zijn.

2. Wij missen de inzet voor de kinderen in armoede doch hebben begrepen dat U overweegt deze niet in het kader van de Participatiewet doch in het kader van de

gemeentewet te regelen. Dit vraagt echter tijd en zal pas in de tweede helft van 2015 zijn beslag krijgen.

Wij adviseren U dan ook om spoedig duidelijk te maken hoe deze gezinnen in de tussentijd van de kindvoorzieningen gebruik kunnen maken.

3. In het verleden was de langdurigheidstoelage, die nu vervangen is door de individuele inkomensvoorziening, de grootste uitgavenpost in de bijzondere bijstand.

Doel van deze toelage is om aan personen, die wat langer van een minimum moeten leven, ruimte te bieden voor noodzakelijke vervangingen van duurzame gebruiksvoorwerpen. Door de verkorting op 1 januari 2015 van de referentieperiode dat men van een uitkering moet genieten van 3 naar 1 jaar is de groep die in aanmerking kan komen fors groter geworden. Het doel van deze toelage is daarmee wat uit het zicht aan het raken, want naarmate de periode korter wordt is de slijtage minder en de noodzaak tot vervanging idem dito. De Adviesraad adviseerde daarom destijds de periode op 3 jaar te houden.

Het verwondert de Adviesraad nu dat bij de uitvoeringsregels geen regels zijn opgenomen dat men alleen in aanmerking kan komen als er noodzaak is tot het doen van vervangingsuitgaven. Er worden alleen criteria opgenomen om te toetsen of er zicht is op inkomensverbetering (zie artikel 7.1). Hiermee raakt het doel nog verder uit zicht.

Wij adviseren dan ook om te toetsen of er sprake is van de noodzaak tot het doen van vervangingsuitgaven. Groepen als thuis- en daklozen of personen die in een verpleeghuis zijn opgenomen hebben deze vervangingsuitgaven niet en kunnen dus bij voorbaat worden uitgesloten van deze toelage. Dat geschiedt in andere gemeentes ook. Een dergelijke toetsing leidt tot lagere uitgaven en een lagere uitvoeringslast.

4. Een volgend punt betreft het berekening van de draagkracht om bijzondere bijstand te krijgen. Uit de minima-effectenrapportage blijkt dat veruit het grootste inkomensknelpunt ligt bij huishoudens met kinderen tussen de 12 en de 18 jaar: ruim € 400 per maand tekort!

In de praktijk zullen deze kinderen vaak al wat kunnen bijverdienen: babysitten, folders rondbrengen, vakantiebaantjes etc.. De vraag hierbij is of er maatregelen te bedenken zijn om dit werken te stimuleren. Men dient immers te voorkomen dat deze kinderen het idee krijgen dat ze in de toekomst van een uitkering kunnen leven en hen te leren dat WERKEN LOONT. Deze kinderen kunnen fiscaal ongeveer 1500 euro verdienen zonder belasting te moeten betalen. Het lijkt er echter op dat bij het bepalen van de draagkracht die in aanmerking wordt genomen voor bijzondere bijstand deze inkomsten wel meegenomen worden.

Wij adviseren U dan ook te onderzoeken op welke wijze de uitvoeringsregels voor het bepalen van de draagkracht (zie artikel 6.3.3) zo gestalte kunnen worden gegeven dat voor deze gezinnen waarin de kinderen nog ten laste van de ouders komen de arbeidsinkomsten van deze jongeren daarbij niet meetellen.

5. Het is ons niet duidelijk wat de reikwijdte van dit besluit "Beleidsregels Participatiewet" is. U geeft in de toelichting aan dat U er voor gekozen heeft om de beleidsregels die op de diverse verordeningen van de gemeente inzake de participatiewet betrekking hebben in één besluit bijeen te vatten. Op deze wijze wilt u misverstand over de gelding voorkomen zo geeft U aan.

De Adviesraad Samenlevingszaken vraagt zich echter af of dit nu het totaalbeeld is. In december 2014 heeft de Gemeenteraad de verordeningen in het kader van de Participatiewet vastgesteld. Dat ging echter om een groter aantal verordeningen dan in dit besluit aan de orde komen. Zo komen bijvoorbeeld de Re-integratieverordening

Participatiewet en de Verordening Tegenprestatie Participatiewet hier niet aan de orde. Toch zitten in beide verordeningen elementen die beslist om beleidsregels vragen. Zo gaf U in uw reactie op ons advies inzake de Re-integratieverordening op welke doelgroepen re-integratie wordt ingezet, aan dat dat zal worden uitgewerkt in een uitvoeringsplan. In een reactie op de opmerking onzerzijds om een minimumaantal uren te definiëren om vrijwilligerswerk als tegenprestatie te kunnen kwalificeren gaf U aan dat in een nadere beleidsuitwerking in overweging zal worden genomen om een minimum op te nemen. Wij adviseren over deze punten in de beleidsregels duidelijkheid te scheppen. Er is grote druk om hier inhoud aan te geven. Anders kan van deze voornemens dit jaar weinig terecht komen.

6. Een volgend punt betreft de vorm waarin U bijzondere bijstand wilt verstrekken waar het gaat om duurzame gebruiksgoederen namelijk in principe in de vorm van een lening of borg (zie art. 6.6). De Adviesraad wil U onder de aandacht brengen dat waar het gaat om vluchtelingen die zich in het kader van de taakstelling vluchtelingen voor de eerste keer in Maassluis vestigen deze aanpak tot gevolg heeft dat deze vluchtelingen meteen schulden hebben. Voorts vergt terugbetalingen over een lange periode administratief veel werk.

Het verstrekken van een gift om niet in één keer is ook geen goede oplossing. Het risico is te groot dat het geld niet goed wordt besteed.

De Adviesraad adviseert U een aanpak als in Schiedam. Daar wordt wel een uitkering om niet vrij gemaakt doch niet rechtstreeks in handen gesteld van de vluchteling. Daar houdt Vluchtelingenwerk betrokkenen aan de hand bij de besteding. Het is voor sommigen mogelijk betuttelend doch ieder zal begrijpen dat de overheid de garantie wil dat het geld goed wordt besteed.

De Adviesraad geeft U voorts in overweging de vluchteling de eerste maand een tegemoetkoming in de kosten van de huur van de woning te geven. In de begintijd heeft de vluchteling allerlei kosten. Deze aanpak die ook in Schiedam wordt gehanteerd heeft echter wel financiële consequenties en de Adviesraad kan niet beoordelen of hier ruimte voor is.

7. Het valt de Adviesraad op dat bij de voorwaarden om voor bijzondere bijstand of de individuele inkomenstoelage in aanmerking te komen geen toetsing plaats vindt of men aan de verplichtingen van de wet voldoet. De wet verplicht (zie artikel 9 lid 1) personen die een bijstandsuitkering ontvangen aangeboden arbeid te aanvaarden, mee te werken aan de arbeidsinschakeling en onbeloonde maatschappelijke activiteiten te doen. Door de gekozen systematiek is het mogelijk dat iemand niet aan de verplichtingen voldoet en eventueel zelfs een waarschuwing of boete krijgt omdat hij niet aan een van de verplichtingen voldoet, doch tegelijkertijd wel in aanmerking komt voor bijzondere bijstand of individuele inkomenstoelage. Als er wel een toetsing plaats zou vinden of men aan de verplichtingen voldoet zou dit een extra motivering voor betrokkene kunnen vormen om zijn verplichtingen na te komen. Dit geldt met name ook voor de verplichting een tegenprestatie te leveren.

De Adviesraad adviseert U te onderzoeken of het mogelijk is bij het verlenen van bijzondere bijstand en individuele inkomenstoelage rekening te houden met het voldoen aan de in de wet opgenomen verplichtingen en om als dat mogelijk is hier bij de beleidsregels rekening mee te houden.

8. Bij de bespreking van de beleidsregels heeft de Adviesraad ook gediscussieerd over de regels inzake waarschuwingen en boetes bij het niet nakomen van de inlichtingenplicht. Sommige mensen proberen verplichtingen te ontwijken. Sommigen voelen zich tekort

gedaan door de opgelegde boetes. Enerzijds is voorzichtigheid met boetes geboden omdat deze groep al vaak schulden heeft en boetes het probleem erger maken. Anderzijds vereist het handhaven van de wet ook dat de verplichtingen serieus worden genomen. Conclusie is dat het draagvlak voor de enorme uitgaven in het kader van de bijstand voor een belangrijk deel rust op de wijze waarop de wet wordt gehandhaafd. In dit kader adviseert de Adviesraad meer duidelijkheid te scheppen over de gehanteerde begrippen. De hoogte van de boete varieert van 25% tot 100% afhankelijk van de verwijtbaarheid. Echter: wat wordt verstaan onder “geen sprake van opzet of grote schuld” (50% boete) en verminderde verwijtbaarheid (25% boete) is wel erg vaag. De Adviesraad adviseert daarom hier richting doelgroep meer duidelijkheid over te verschaffen, eventueel met voorbeelden.

Hoogachtend,

Bart Luttk

Voorzitter van de Adviesraad Samenlevingszaken Maassluis